یادداشت روز

فرار به جلو در زنگ حساب!

۱- الگوی رفتاری جریان مدعی اصلاحات در بزنگاه‌های سیاسی و انتخاباتی، به یک چرخه تکراری و قابل پیش‌بینی تبدیل شده است؛ چرخه‌ای که در آن به جای مسئولیت‌پذیری، پاسخ‌گویی و اصلاح خطاها، با مجموعه‌ای از فرافکنی‌ها و ساخت روایت‌های انحرافی تلاش می‌شود افکار عمومی از کارنامه واقعی این جریان مخفی بماند!

نمونه بارز این رویکرد را می‌توان در اظهارات اخیر یکی از سران این طیف مشاهده کرد؛ جایی که او به جای توضیح درباره عملکرد دولت ادعا کرده که «دولت پزشکیان اختیار کافی برای به‌کارگیری مدیران خود ندارد» و پس از جنگ، «انتظار گشایش بیشتر برای مردم» می‌رفت. درباره این رویکرد، گفتنی‌هایی است که در ادامه به آن می‌پردازیم:

۲- چندی پیش جناب آقای عارف، معاون اول محترم رئیس‌جمهور در دیدار اعضای هیئت‌رئیسه جبهه اصلاحات گفت: «اینکه گفته می‌شود دولت مسئولیت دارد ولی اختیار ندارد، قابل پذیرش نیست. دولت هم اختیار دارد و هم اقتدار و طرح این‌گونه مباحث باعث سوءاستفاده عده‌ای می‌شود که احیانا به دنبال موفقیت دولت نیستند.»

طبق اصول متعدد قانون اساسی، رئیس‌جمهور ۹۵ درصد بدنه اجرائی و اداری کشور را مدیریت می‌کند. حدود ۹۳ درصد بودجه کشور در اختیار دولت است. ده‌ها شورای عالی زیر نظر دولت اداره می‌شود و تعیین سفرا، استانداران، فرمانداران و رؤسای بخش‌های مهم برعهده دولت است.

بنابراین، این میزان اختیارات در هیچ ساختار سیاسی‌ای «نداشتن اختیارات» تلقی نمی‌شود.

۳- رفتار انتخاباتی جریان مدعی اصلاحات نشان داده است که بخشی از این جریان نه «جنبه شکست» دارد و نه «ظرفیت پیروزی». در زمان شکست، نتیجه انتخابات را زیر سؤال می‌برد و قواعد رقابت را نقض می‌کند؛ و در زمان پیروزی، با وجود اختیارات گسترده، ادعا می‌کند «قدرت کافی برای حل مشکلات» ندارد. این دوگانه‌سازی، عملاً به سلب مسئولیت دائمی از خود و منتقل کردن آن به ساختار یا نهادهای دیگر منجر شده است.

۴- جریان سیاسی مدعی اصلاحات تقریبا یک روند تکراری را طی می‌کند. اولین مرحله، مربوط است به مقطع ثبت‌نام در انتخابات. در ظاهر، این جریان معمولا با بی‌میلی و بدبینی نسبت به انتخابات وارد میدان می‌شود و تلاش می‌کند فضا را ناامیدانه توصیف کند؛ اما در عمل با چندین گزینه در انتخابات ریاست جمهوری و فهرست بلندبالایی از نامزدهای ریز و درشت در انتخابات‌های دیگر وارد عرصه رقابت می‌شود. این رفتار دوگانه یعنی نمایش عدم‌رغبت و در عین حال فعالیت گسترده در پشت صحنه، به یک تکنیک ثابت تبدیل شده است که می‌توان از آن با تعبیر «موتور روشن - چراغ خاموش» استفاده کرد.

۵- طیف مدعی اصلاحات در گام بعدی و در مرحله بررسی صلاحیت‌ها، حمله همه‌جانبه رسانه‌ای را کلید می‌زند. ادعای «رد صلاحیت‌های گسترده» و «نظارت یک‌طرفه» تقریبا در تمام دوره‌ها توسط این جریان تکرار شده است؛ ادعایی که با داده‌های واقعی همخوانی ندارد، زیرا در بسیاری از انتخابات‌ها بخش قابل توجهی از چهره‌های این طیف تأیید صلاحیت شده‌اند. با این حال، روایت «محرومیت از رقابت» به عنوان یک سپر روانی برای توجیه شکست احتمالی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۶- در مرحله بعد و در دوران تبلیغات انتخابات، این جریان با برجسته کردن مشکلات و نسبت دادن همه بحران‌ها به رقیب، تلاش می‌کند خود را تنها راه عبور از وضعیت موجود معرفی کند. این مرحله معمولاً همراه با سانسور کامل کارنامه منفی خود، نادیده گرفتن عملکرد مثبت طیف مقابل و حتی مصادره برخی موفقیت‌ها به نام جریان مدعی اصلاحات صورت می‌گیرد. ایجاد هراس از پیروزی رقبا و دامن زدن به دوگانه‌های کاذب نیز بخش مهمی از این تاکتیک است.

۷- و اما پس از اعلام نتایج، اگر پیروزی در کار نباشد، مرحله‌ای آغاز می‌شود که تجربه سال ۱۳۸۸ آن را به‌خوبی آشکار کرد. البته آنچه در آن سال رخ داد، نه یک اعتراض انتخاباتی معمولی، بلکه اجرای طرح «انقلاب مخملی(رنگی)» در ایران بود. بعدها برخی از فعالان این جریان اذعان کردند که «ادعای تقلب، اسم رمز آشوب بوده است.»

نکته اساسی این است که مسئله تنها در زمان شکست نیست. حتی در دوره‌هایی که این جریان با رأی مردم مسئولیت دولت را برعهده گرفته؛ به عنوان نمونه، از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴ و سپس ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ و در ادامه، ۱۴۰۳ تاکنون ادعای «اختیارات ناکافی» به عنوان توجیه ناکارآمدی به‌کار گرفته شده است.

۸- نکته قابل توجه اینجاست که این الگوی رفتاری مدعیان اصلاحات، علاوه‌بر دولت، در مجلس و حتی شورای شهر هم تکرار شده است. به عنوان نمونه، بررسی کارنامه مجلس ششم(که اکثریت مطلق آن در اختیار مدعیان اصلاحات بود) نشان می‌دهد که در اوج قدرت‌گیری، این جریان نه‌تنها به دنبال حل مشکلات اساسی کشور نبود، بلکه درگیر اقداماتی شد که عملاً به تشدید شکاف‌های سیاسی و اجتماعی منجر شد.

تحصن نمایندگان و تقلا برای ایجاد ناآرامی و کشاندن مردم به خیابان، نامه ۱۲۷ نفره درباره پرونده هسته‌ای در بحبوحه حضور نظامی آمریکا در منطقه و خروج بخشی از فعالان ساختارشکن آن مجلس از کشور در سال‌های بعد و پادویی علنی برای دشمن، نمونه‌هایی از افراط‌گرایی سیاسی است که پیامدهای آن سال‌ها ادامه یافت.

در یک نمونه دیگر، شورای شهر اول تهران که برخلاف انتخابات‌های سراسری بدون نظارت شورای نگهبان تشکیل شد و جریان مدعی اصلاحات اکثریت کرسی‌ها را کسب کرد، به جای ارائه الگوی موفق مدیریت شهری، به یکی از ناموفق‌ترین تجربه‌های حکمرانی محلی تبدیل شد و در نهایت به انحلال انجامید.

۹- در دوره‌هایی که این جریان در دولت حضور داشته، هرگاه نارضایتی عمومی نسبت به وضعیت اقتصادی افزایش یافته، به جای اصلاح مسیر، عملیات روانی و حاشیه‌سازی‌های ساختگی در دستور کار قرار گرفته است. این تکنیک برای تغییر میدان بحث عمومی و دور کردن افکار مردم از ناکارآمدی مدیریتی مورد استفاده قرار گرفته است.

۱۰- در این میان، نکته قابل‌تأمل، نگاه محافل غربی به جریان مدعی اصلاحات است. به عنوان نمونه «مایکل روبین» کارشناس مؤسسه «آمریکن اینترپرایز» - اسفند ۱۴۰۳- در مقاله‌ای نوشت: «مقامات آمریکایی روی اصلاح‌طلبان [به عبارت دقیق‌تر، روی افراطیون مدعی اصلاحات و نه همه فعالین این طیف] در ایران حساب می‌کنند.»

ناگفته نماند که افکار عمومی هنوز اظهارنظر مقامات رژیم صهیونیستی درباره افراطیون مدعی اصلاحات را فراموش نکرده است. در جریان فتنه ۸۸، «بنیامین نتانیاهو» نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با صراحت اعلام کرد که «اصلاح‌طلبان [طیف تندرو مدعی اصلاحات] در ایران بزرگ‌ترین سرمایه اسرائیل در ایران هستند». در همان مقطع «شیمون پرز» رئیس‌جمهور وقت رژیم کودک‌کش صهیونیستی گفت: «اصلاح‌طلبان [طیف تندرو مدعی اصلاحات] به نمایندگی از اسرائیل با حاکمیت در ایران می‌جنگند.»

۱۱- بازخوانی رفتار سیاسی جریان مدعی اصلاحات نشان می‌دهد که این طیف طی سه دهه اخیر بیش از آنکه به قواعد رقابت سیاسی، پاسخ‌گویی به مردم و پذیرش مسئولیت پایبند باشد، به «فرافکنی»، «روایت‌سازی» و «جابه‌جایی صورت‌مسئله» متکی بوده است. الگویی که در آن، ناکامی‌ها به ساختار نسبت داده می‌شود.

چه در انتخابات، چه در دوره‌های حکمرانی و چه در مقاطع حساس سیاسی، این جریان به جای ارائه الگوی کارآمد و پایدار از مدیریت، به رفتاری رسانه‌ای و نمایشی گرایش یافته است؛ رفتاری که نه‌تنها اعتماد عمومی را تقویت نکرده، بلکه آن را فرسوده است. به همین دلیل، امروز بخش‌هایی از جامعه این پرسش را مطرح می‌کنند که چگونه جریانی که در زمان پیروزی مسئولیت نمی‌پذیرد و در زمان شکست نتیجه را قبول ندارد، می‌تواند مدعی اصلاح ساختارها یا پیشرفت و توسعه کشور و رفع مشکلات اقتصادی باشد؟!

۱۲- در حقیقت آنچه در رفتار جریان مدعی اصلاحات در سال‌های اخیر مشاهده می‌شود، نوعی فرار به جلو در «زنگ حساب» است؛ در مقطعی که افکار عمومی انتظار شفافیت، ارائه کارنامه و پذیرش مسئولیت دارد، این طیف با جابه‌جایی میدان بحث و ساخت روایت‌های انحرافی، از پاسخ‌گویی گریخته و مسئولیت اقدامات خود را گردن نمی‌گیرد.

این طیف به جای آنکه ناکارآمدی‌ها، تصمیمات غلط یا فرصت‌سوزی‌های دوره‌های تحت مدیریت خود را مورد بازنگری قرار دهد، با طرح ادعاهایی نظیر «اختیارات ناکافی» و حتی ایجاد فضای احساسی و دوگانه‌های کاذب، تلاش می‌کند که صورت‌مسئله اصلی از دید مردم پنهان بماند.

طیف تندرو مدعی اصلاحات را می‌توان با اختلافی چشمگیر «گریزان‌ترین جریان سیاسی از پذیرش عملکرد خود» و «گردن‌نگیرترین» جریان سیاسی دانست؛ طیفی که تعریفش از منافع ملی عملاً در چارچوب مطالبات و مصالح شخصی و حزبی و قبیله‌ای خودش محدود می‌شود.

مسعود اکبری

نامه عراقچی به شورای امنیت در پی اعتراف ترامپ به مشارکت در حمله اسرائیل:

آمریکا موظف به پرداخت غرامت و جبران خسارت مادی و معنوی جنگ ۱۲ روزه است

وزیر امور خارجه ایران در نامه‌ای به دبیرکل سازمان ملل و رئیس شورای امنیت در پی اعتراف ترامپ در راهبری تهاجم اسرائیل به ایران نوشت: آمریکا موظف است خسارات مادی و معنوی وارد شده ناشی از این نقض‌ها علیه ایران و شهروندان ایرانی را به طور کامل جبران کرده و غرامت بپردازد.

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد و مایکل عمران کانو، رئیس شورای امنیت سازمان ملل متحد درخصوص اعتراف دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا به راهبری اقدامات تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران نامه نوشت.

در این نامه که ۲۰ آبان ۱۴۰۴ (۱۱ نوامبر ۲۰۲۵) نوشته شده، آمده است: با ارجاع به نامه‌های پیشین اینجانب به تاریخ‌های ۲۳ خرداد ۱۴۰۴ برابر با ۱۳ ژوئن ۲۰۲۵ (S/۲۰۲۵/۳۷۹)، ۱ تیر ۱۴۰۴ برابر با ۲۲ ژوئن ۲۰۲۵ (S/۲۰۲۵/۴۰۵) و ۷ تیر ۱۴۰۴ برابر با ۲۸ ژوئن ۲۰۲۵ (S/۲۰۲۵/۴۲۹) درخصوص اقدامات آشکار تجاوزکارانهٔ ایالات متحده و رژیم اسرائیل از ۱۳ لغایت ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵ (۲۳ خرداد تا ۳ تیر ۱۴۰۴) علیه کشورم، مایلم توجه جنابعالی را به اظهارات اخیر رئیس‌جمهور ایالات متحده درخصوص نقش راهبری آن کشور در اقدامات تجاوزکارانه رژیم اسرائیل و جنایات جنگی کارگزاران آن علیه جمهوری اسلامی ایران جلب کنم.

نقض آشکار بند ۴ ماده ۲ منشور ملل متحد

وی می‌افزاید: در تاریخ ۶ نوامبر ۲۰۲۵ (۱۵ آبان ۱۴۰۴)، رئیس‌جمهور ایالات متحده اظهار داشت: «اسرائیل نخست [به ایران] حمله کرد. آن حمله بسیار، بسیار قدرتمند بود. من کاملاً مسئول آن بودم». بر اساس حقوق بین‌الملل، این اظهارات دلیلی آشکار بر هدایت و کنترل ایالات متحده در رابطه با اقدامات غیرقانونی مذکور محسوب می‌شود.

عراقچی خاطر نشان کرده است: همان‌گونه که پیشتر اطلاع داده شد، اقدام تجاوزکارانه رژیم اسرائیل و ایالات متحده علیه حاکمیت و تمامیت سرزمینی جمهوری اسلامی ایران و در نقض آشکار بند ۴ ماده ۲ منشور ملل متحد انجام گرفت. این اقدام شامل حملات علیه غیرنظامیان و اهداف غیرنظامی بود که با بی‌اعتنایی کامل به اصول حقوق بین‌الملل و حقوق بین‌الملل بشردوستانه صورت گرفت و منجر به شهادت بیش از ۱۱۰۰ انسان بی‌گناه و جراحت شمار بسیاری شد.

وی اضافه کرده است: همچنین حملات کور علیه زیرساخت‌های غیرنظامی از جمله تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز ایران که تحت پادمان‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار دارند، در نقض آشکار منشور ملل متحد، اسناد نهائی کنفرانس‌های بازنگری معاهده عدم اشاعه سلاح‌های هسته‌ای (NPT)، قطعنامه‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (از جمله قطعنامه‌های شماره ۴۴۴ و ۵۳۳) و قطعنامه ۴۸۷ شورای امنیت (۱۹۸۱) صورت گرفت. بنابراین، مسئولیت بین‌المللی این نقض‌ها نه تنها بر عهدهٔ رژیم اسرائیل بلکه بر عهدهٔ ایالات متحده از جمله برای هدایت و کنترل رژیم مزبور نیز است.

آمریکا خسارات را جبران کرده و غرامت بپردازد

وزیر امور خارجه می‌نویسد: براساس موارد فوق، ایالات متحده موظف است خسارات مادی و معنوی وارد شده ناشی از این نقض‌ها علیه ایران و شهروندان ایرانی را به طور کامل جبران کند. تعهد جبران خسارات وارده شامل بازگرداندن وضعیت به حال سابق و پرداخت غرامت بر اساس اصول تثبیت شده حقوق بین‌الملل می‌شود.

عراقچی یادآور شده است: در عین حال، اعتراف فوق‌الذکر، مسئولیت کیفری فردی رئیس‌جمهور ایالات متحده و هر مقام یا فرد آمریکایی دیگر دخیل در نقض‌های فاحش حقوق بین‌الملل بشردوستانه از جمله به‌واسطهٔ ارتکاب جنایت تجاوز، هدایت حملات عمدی علیه غیرنظامیان (از جمله زنان و کودکان، دانشمندان، استادان دانشگاه، خبرنگاران و زندانیان)، هدف قرار دادن افسران ارشد نظامی خارج از عرصهٔ مخاصمات، انجام حملات عمدی علیه اهداف غیرنظامی شامل بیمارستان‌ها و آمبولانس‌ها، مرکز صداوسیمای ایران، یک زندان و زیرساخت‌های انرژی از جمله تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز را نیز در پی خواهد داشت.

وی می‌افزاید: این امر البته خدشه‌ای به مسئولیت کیفری تمامی اشخاص از جمله در درون رژیم اسرائیل که در فرماندهی، دستور، ارتکاب، یا معاونت و تسهیل در ارتکاب جنایات جنگی یادشده دخیل بوده‌اند، وارد نمی‌کند.

تضمین پاسخگویی آمریکا و اسرائیل

رئیس دستگاه دیپلماسی عنوان کرده است: بر این اساس، جمهوری اسلامی ایران حق مسلم و غیرقابل تردید خود را برای پیگیری از طریق تمامی مجاری حقوقی موجود جهت احراز مسئولیت برای دولت‌ها و اشخاص مسئول و نیز جهت دریافت غرامت خسارات وارده محفوظ می‌دارد.

وی می‌افزاید: انتظار جدی جمهوری اسلامی ایران این است که دبیرکل سازمان ملل متحد و شورای امنیت، مطابق با مسئولیت خود در قبال حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، اقدامات مقتضی را با هدف تضمین پاسخگویی ایالات متحده و رژیم اسرائیل در قبال این نقض‌های فاحش اتخاذ کرده و عاملان این جنایات را به دست عدالت بسپارند. عراقچی در پایان درخواست کرده که این نامه به‌عنوان سند رسمی شورای امنیت منتشر شود.

پیش از این نیز امیرسعید ایروانی سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل به دبیرکل سازمان ملل و رئیس شورای امنیت در این باره نامه نوشت.

نگرانی ایران و قطر از تنش‌ها بین پاکستان و افغانستان

عراقچی همچنین روز پنجشنبه ۲۲ آبان‌ماه در تماس تلفنی با شیخ محمد بن عبدالله آل ثانی نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه دولت قطر، درخصوص روابط دوجانبه و تحولات منطقه‌ای گفت‌وگو و تبادل نظر کرد. در این تماس تلفنی، بر اهمیت تداوم تلاش‌ها برای تقویت مناسبات دوجانبه در همه زمینه‌های مورد علاقه طرفین تأکید شد. وزرای امور خارجه ایران و قطر ضمن ابراز نگرانی از تنش‌ها بین پاکستان و افغانستان، بر اهمیت تداوم مساعی جمیله کشورهای منطقه برای حفظ صلح و ثبات در منطقه تأکید کردند. طرفین همچنین آخرین تحولات مربوط به غزه و قطعنامه پیشنهادی اخیر آمریکا به شورای امنیت را مورد بحث قرار داده و بر استمرار رایزنی‌ها برای جلوگیری از تضییع حقوق مشروع مردم فلسطین خصوصا حق تعیین سرنوشت تأکید کردند.

رئیس دستگاه دیپلماسی دیروز هم با سرگئی لاوروف همتای روس خود در این باره گفت‌وگو کرده بود. عراقچی در این گفت‌وگو، با اشاره به درگیری‌های اخیر بین افغانستان و پاکستان، بر اهمیت برقراری صلح و آرامش در منطقه تأکید کرد و خواستار تقویت همکاری و گفت‌وگو بین کشورهای منطقه شد.

گفت‌وگوی تلفنی عراقچی و وزیر امور خارجه ترکیه

وزیر امور خارجه علاوه‌بر این، روز پنجشنبه ۲۲ آبان‌ماه در تماس تلفنی با هاکان فیدان وزیر امور خارجه ترکیه در مورد روابط دوجانبه و تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی گفت‌وگو کرد.

وزرای امور خارجه ایران و ترکیه در این گفت‌وگوی تلفنی ضمن بررسی روابط دوجانبه، بر اهمیت تحکیم و توسعه مناسبات در همه عرصه‌های مورد علاقه دو کشور تأکید کردند.

عراقچی ضمن ارج نهادن نسبت به تلاش‌های صورت گرفته برای کاهش تنش بین پاکستان و افغانستان، بر اهمیت گسترش رایزنی‌ها جهت صیانت از صلح و ثبات منطقه‌ای تاکید و آمادگی جمهوری اسلامی ایران را برای مساعدت در این زمینه اعلام کرد.

وزیر امور خارجه ترکیه نیز با اشاره به پیوستگی صلح و ثبات منطقه‌ای، بر اهمیت اهتمام همه کشورها برای صیانت از صلح و ثبات در منطقه تاکید کرد. عراقچی همچنین جان باختن جمعی از شهروندان این کشور در سانحه سقوط هواپیمای نظامی را تسلیت گفت و با خانواده‌های جان‌باختگان ابراز همدردی کرد.

پیام عراقچی پس از انتخابات عراق: مصمم به تقویت روابط هستیم

عراقچی افزون بر این، روز جمعه در پی برگزاری انتخابات در عراق در پیامی به دولت و ملت عراق تبریک گفت.

وی در پیامی به زبان انگلیسی در شبکه ایکس نوشت: تبریک به ملت و دولت برادر عراق بابت مدیریت موفق یک انتخابات پارلمانی امن و آرام.

وزیر